

Ανταγωνισμός παγκοσμίου επιπέδου στην κατάρτιση: προηγμένες οικονομίες

Η Αυστραλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία και ο Καναδάς μοιράζονται ορισμένες από τις ίδιες προτεραιότητες με την Ευρώπη σε ό,τι αφορά την πολιτική για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Πώς ανταποκρίνονται σε αυτές;

Το Cedefop ολοκλήρωσε πρόσφατα την τελευταία ανάλυσή του σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) όσον αφορά την υλοποίηση κοινών προτεραιοτήτων της ευρωπαϊκής πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) (1).

Το παρόν σημείωμα εξετάζει ορισμένες προτεραιότητες της ευρωπαϊκής ΕΕΚ, και ειδικότερα την αναβάθμιση της εικόνας και της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, τον καλύτερο συνδυασμό της ΕΕΚ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας καθώς και τον προσδιορισμό και την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες, και παραθέτει ορισμένα επιλεγμένα παραδείγματα πολιτικών στους εν λόγω τομείς στην Αυστραλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία και τον Καναδά. Στη συνέχεια παρατίθενται ορισμένες γενικές συγκρίσεις με την ΕΕ.

Όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), η Αυστραλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία και ο Καναδάς διαθέτουν προηγμένες οικονομίες, οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με τις προκλήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού και της ανάπτυξης μιας οικονομίας της γνώσης. Η Αυστραλία και ο Καναδάς έχουν οικονομίες που βασίζονται στην εκμετάλλευση φυσικών πόρων και στη γεωργία. Η Ιαπωνία, η οποία στερείται φυσικών πόρων, διαθέτει ισχυρή μεταποιητική βάση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν πλούσιους ορυκτούς πόρους αλλά και μεταποιητική βάση. Ωστόσο, σε κάθε χώρα, οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν υψηλό ποσοστό του ΑΕγχΠ και της απασχόλησης (βλέπε Πίνακα 1). Και στις τέσσερις αυτές χώρες, η ΕΕΚ παρέχεται κυρίως στο σχολείο, αλλά η Αυστραλία και ο Καναδάς διαθέτουν αξιόλογα (αν και περιορισμένα) συστήματα μαθητείας.

Πίνακας 1: Τομεακή κατανομή ΑΕγχΠ (2008) και απασχόλησης (2005)

Πρωτογενής τομέας		
Χώρα	% ΑΕγχΠ	% εργατικού δυναμικού
Αυστραλία	2,5	3,6
Καναδάς*	2,0	2,0
Ιαπωνία	1,4	4,4
Ηνωμένες Πολιτείες	1,2	0,6
Ευρωπαϊκή Ένωση	2,0	4,3
Δευτερογενής τομέας		
Χώρα	% ΑΕγχΠ	% εργατικού δυναμικού
Αυστραλία	26,4	21,1
Καναδάς	28,4	22,0
Ιαπωνία	26,4	27,9
Ηνωμένες Πολιτείες	19,6	22,6
Ευρωπαϊκή Ένωση	26,8	26,4
Τριτογενής τομέας		
Χώρα	% ΑΕγχΠ	% εργατικού δυναμικού
Αυστραλία	71,1	75,3
Καναδάς	69,6	76,0
Ιαπωνία	72,1	66,4
Ηνωμένες Πολιτείες	79,2	77,4
Ευρωπαϊκή Ένωση	71,1	69,3

*2006

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/us.htm>

Αναβάθμιση της εικόνας και της ελκυστικότητας της ΕΕΚ

Μολονότι και οι τέσσερις χώρες υστερούν σε ό,τι αφορά την παροχή δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας, η ΕΕΚ εξακολουθεί να έχει αρνητική εικόνα. Όπως και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η ΕΕΚ έχει χαμηλό κύρος

(1) Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=528.

το οποίο γίνεται αντιληπτή ως δεύτερη επιλογή, απευθυνόμενη σε άτομα με χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις. Κατά συνέπεια, οι περισσότεροι σπουδαστές στις τέσσερις χώρες επιλέγουν την γενική εκπαίδευση και το ποσοστό των αποφοίτων της ΕΕΚ είναι κατώτερο του μέσου όρου που αντιστοιχεί στο 50% στην ΕΕ (βλέπε Πίνακα 2).

Πίνακας 2: Απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Προγράμματα προεπαγγελματικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης για κάθε ηλικία, 2004-06

Έτος	2004	
	Σύνολο	% αποφοίτων όλων των προγραμμάτων
Χώρα		
Αυστραλία	148.284	44
Καναδάς	29.574	9
Ιαπωνία	340.922	26
Ηνωμένες Πολιτείες	μ.δ.	
Ευρωπαϊκή Ένωση	μ.δ.	
Έτος	2005	
	Σύνολο	% αποφοίτων όλων των προγραμμάτων
Χώρα		
Αυστραλία	100.364	25
Καναδάς	31.616	9
Ιαπωνία	329.951	25
Ηνωμένες Πολιτείες	μ.δ.	
Ευρωπαϊκή Ένωση	μ.δ.	
Έτος	2006	
	Σύνολο	% αποφοίτων όλων των προγραμμάτων
Χώρα		
Αυστραλία	113.594	37
Καναδάς	32.791	9
Ιαπωνία	313.640	25
Ηνωμένες Πολιτείες	μ.δ.	
Ευρωπαϊκή Ένωση (εκτός Ηνωμένου Βασιλείου)	2.874.532	49

Πηγή: Eurostat/ΟΟΣΑ

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, οι τέσσερις αυτές χώρες, όπως και η ΕΕ, έθεσαν ως στόχο να δημιουργήσουν περισσότερες δυνατότητες μετάβασης μεταξύ συστημάτων μάθησης.

Το πρόγραμμα «ΕΕΚ στα σχολεία» στην Αυστραλία επιτρέπει στους μαθητές να ξεκινήσουν την ΕΕΚ στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος σπουδών. Το σύστημα της Αυστραλίας παρέχει ολοένα και περισσότερες ευκαιρίες μετάβασης από την γενική εκπαίδευση στην ΕΕΚ και αντιστρόφως. Η αναβάθμιση του επιπέδου των προσόντων που παρέχει η ΕΕΚ βελτίωσε επίσης την εικόνα της. Ολοένα και περισσότεροι χρησιμοποιούν την ΕΕΚ ως μέσο πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση.

Συμβαίνει όμως και το αντίστροφο: πολλοί μεταπηδούν από την ανώτατη εκπαίδευση στην ΕΕΚ. Στην Αυστραλία, τον Καναδά και την Ιαπωνία ολοένα και περισσότεροι απόφοιτοι πανεπιστημίων παρακολουθούν μαθήματα ΕΕΚ για να βελτιώσουν τις προοπτικές εύρεσης εργασίας μετά την περάτωση των πανεπιστημιακών σπουδών τους. Στην Ιαπωνία, περίπου 80% των αποφοίτων *senmongakku* (μη πανεπιστημιακών σχολών μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης, πλήρους φοίτησης) βρίσκουν εργασία, σε σύγκριση με περίπου 60% των ανδρών αποφοίτων πανεπιστημίων. Ωστόσο, τα πανεπιστήμια και οι σχολές *senmongakku* παραμένουν αυστηρά διαχωρισμένα. Η μετάβαση από το ένα σύστημα στο άλλο είναι δύσκολη και μόνο υπό προϋποθέσεις μπορούν οι σπουδές επαγγελματικής κατάρτισης στις σχολές *senmongakku* να ενσωματωθούν στον πανεπιστημιακό κύκλο σπουδών τετραετούς φοίτησης.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν ένα ευέλικτο σπονδυλωτό σύστημα, το οποίο διευκολύνει την εναλλαγή τύπων εκπαίδευσης. Ένα από τα πιο επιτυχημένα μέτρα των Ηνωμένων Πολιτειών για τη βελτίωση της εικόνας της ΕΕΚ ήταν μετονομασίες των μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης σε «εκπαίδευση σταδιοδρομίας», «τεχνική εκπαίδευση», «εκπαίδευση στη βιομηχανική τεχνολογία» ή «προγράμματα μετάβασης από το σχολείο στην επαγγελματική σταδιοδρομία». Τα ιδρύματα και τα προγράμματα που παρέχουν τους εν λόγω κύκλους μαθημάτων ονομάζονται «τεχνική προετοιμασία», «ακαδημία σταδιοδρομίας» και «πρακτική άσκηση μαθητείας σε υπηρεσίες».

Ένας από τους στόχους του **ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων** είναι να υπάρχει μεγαλύτερη κινητικότητα ατόμων μεταξύ γενικής εκπαίδευσης και ΕΕΚ. Η ΕΕ, η Αυστραλία και ο Καναδάς βρίσκονται σήμερα σε διάλογο σχετικά με τα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων. Το πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων της Αυστραλίας (AQF) τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή το 2000. Το AQF καλύπτει όλα τα εθνικά προσόντα στα σχολεία, στην ΕΕΚ και στην ανώτατη εκπαίδευση. Τα προσόντα ΕΕΚ βασίζονται σε πρότυπα ικανοτήτων, το δε AQF παρέχει οκτώ βασικά προσόντα ΕΕΚ. Προβλέπει επίσης τη χορήγηση μιας «βεβαίωσης επιδόσεων» σε περίπτωση μερικής ολοκλήρωσης της κατάρτισης. Το 2006, 70% των σπουδαστών του συστήματος ΕΕΚ της Αυστραλίας παρακολούθησαν μαθήματα που εντάσσονταν στο AQF. Στον Καναδά, στόχος του πλαισίου επαγγελματικών προσόντων του Οντάριο είναι η βελτίωση της ποιότητας, της πρόσβασης και της υπευθυνότητας του συστήματος της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Περιλαμβάνει όλα τα προγράμματα πιστοποιητικών, διπλωμάτων και πτυχίων της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που παρέχονται στην επαρχία του Οντάριο. Η Βρετανική Κολομβία αναπτύσσει επίσης ένα πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων. Στον Καναδά, συνεχίζονται οι συζητήσεις σχετικά με την ανάπτυξη ενός ομοσπονδιακού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων, πιθανώς κατ'αντιστοιχία με τα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων.

Καλύτερη προσαρμογή της ΕΕΚ στις ανάγκες της αγοράς εργασίας

Η αρνητική άποψη που έχουν για την ΕΕΚ οι νέοι στις τέσσερις αυτές χώρες συμβαδίζει με τις επιφυλάξεις των εταιρειών όσον αφορά τις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, οι οποίες έχουν συχνά κακή φήμη. Η ΕΕ καλείται να επιτύχει καλύτερο συνδυασμό της ΕΕΚ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, με τη στενότερη συνεργασία επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων και συστήματος της ΕΕΚ, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Στόχος είναι η ενίσχυση του διαλόγου για τη βελτίωση της ποιότητας, των προγραμμάτων σπουδών και της πρακτικής εφαρμογής.

Το εθνικό έγγραφο στρατηγικής της Αυστραλίας για την ΕΕΚ για την περίοδο 2004-10 με τίτλο «Διαμορφώνοντας το μέλλον μας» (Shaping our future) τοποθετεί στο επίκεντρο της ΕΕΚ τις ανάγκες του εργοδότη και του ατόμου. Επιπλέον, ενσωματώνει την ΕΕΚ στα θέματα απασχόλησης, καθώς και στα περιφερειακά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα. Παρά την πλούσια παράδοση συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κοινοτικών κολεγίων, η ομοσπονδιακή πολιτική για την ΕΕΚ στον Καναδά και στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι σχετικά ανίσχυρη. Ο Καναδάς, ωστόσο, μέσω του προγράμματος των κλαδικών συμβουλίων έφερε σε επαφή την καναδική κυβέρνηση και τις ομάδες κλαδικών συμφερόντων, με στόχο την επέκταση των συμβουλίων αυτών στο 50% της αγοράς εργασίας του Καναδά.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ προωθούν την αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης με σκοπό τον συνδυασμό της επαγγελματικής πείρας και των άλλων προσόντων. Η Αυστραλία διαθέτει δύο τύπους αναγνώρισης της κεκτημένης γνώσης: τη θεσμική αναγνώριση και την ατομική αναγνώριση. Η θεσμική αναγνώριση αποτελεί αμοιβαία αναγνώριση προσόντων. Αναγνωρίζει προσόντα ή «βεβαιώσεις επιδόσεων» που έχουν χορηγηθεί από άλλους αναγνωρισμένους οργανισμούς κατάρτισης βάσει του πλαισίου ποιοτικής κατάρτισης της Αυστραλίας. Οι διδακτικές μονάδες προηγούμενων σπουδών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συναφείς σπουδές σε άλλες πολιτείες ή εδάφη. Η ατομική αναγνώριση επικυρώνει τη μη τυπική και άτυπη μάθηση μέσω της εφαρμογής προτύπων του κλάδου. Όπως και στην Ευρώπη, παρά τα πλεονεκτήματα, ορισμένοι επικρίνουν τις διαδικασίες αναγνώρισης της προγενέστερα αποκτηθείσας γνώσης ως πολύπλοκες και γραφειοκρατικές. Το πλαίσιο ποιοτικής κατάρτισης της Αυστραλίας εμφανίζει ορισμένες ομοιότητες με το ποιοτικό πλαίσιο που αναπτύσσεται στην ΕΕ. Το πλαίσιο αυτό καθορίζει τα πρότυπα που πρέπει να πληρούν οι φορείς παροχής κατάρτισης ώστε να είναι αναγνωρισμένοι ως οργανισμοί κατάρτισης. Αυτοί με τη σειρά τους πρέπει να υποβάλλονται με επιτυχία στους τακτικούς ελέγχους του ποιοτικού πλαισίου προκειμένου να διατηρούν το καθεστώς τους. Ο ανταγωνισμός και η επιλογή μεταξύ οργανισμών κατάρτισης αναμένεται επίσης να δημιουργήσει κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση της προσφοράς. Το ποιοτικό πλαίσιο καθορίζει επίσης τα πρότυπα για τους οργανισμούς που ρυθμίζουν και πιστοποιούν την κατάρτιση.

Ο Καναδάς έχει θεσπίσει την αξιολόγηση και την αναγνώριση της προγενέστερα αποκτηθείσας γνώσης σε ορισμένες επαρχίες εδώ και 30 χρόνια. Η διαδικασία αυτή αξιολογεί τις γνώσεις και τα προσόντα του ατόμου σε σχέση με ορισμένα προκαθορισμένα κριτήρια. Χρησιμοποιείται στην Αλμπέρτα, την Βρετανική Κολομβία, το Οντάριο, το Κεμπέκ και το Νιου Μπράνσγουικ, αλλά η εφαρμογή παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Στις περισσότερες επαρχίες, η διακρίβωση της προγενέστερα αποκτηθείσας γνώσης βασίζεται στο χρόνο που έχει αφιερώσει ο ενδιαφερόμενος σε ένα επάγγελμα. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, παρατηρούνται προσπάθειες αναγνώρισης της άτυπης μάθησης και των συναφών δομών. Το Συμβούλιο για τη μάθηση των ενηλίκων και την εμπειρική μάθηση (Council for Adult and Experiential Learning), το οποίο ιδρύθηκε το 1974, διαθέτει μια διαδικασία «εκτίμησης της προηγούμενης μάθησης» για την αξιολόγηση και τη διαπίστευση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

Στην Ιαπωνία η κατάσταση είναι διαφορετική. Το ιαπωνικό σύστημα διασφάλισης της διά βίου απασχόλησης και ενδοϋπηρεσιακής ανάπτυξης της σταδιοδρομίας ανέθεσε με αποφασιστικό τρόπο την ΕΕΚ και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στους εργοδότες, με αυστηρή επικέντρωση στις ανάγκες της εταιρείας. Η προηγούμενη μάθηση νοείται ως έτη πείρας στην εταιρεία ενώ η αρχαιότητα είναι το κύριο κριτήριο προαγωγής. Επομένως, τα προσόντα διαδραματίζουν σχετικά περιορισμένο ρόλο στον καθορισμό των προοπτικών απασχόλησης και σταδιοδρομίας. Ωστόσο, το 2005 η Ιαπωνία ξεκίνησε πειραματικά ένα διπλό σύστημα, το οποίο συνδυάζει τρεις ημέρες φοίτησης στο σχολείο με δύο ημέρες πρακτικής άσκησης στον χώρο εργασίας. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, άνεργους αποφοίτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλους νέους και υποαπασχολούμενους, ή νεαρούς αποφοίτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εργάζονται υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης. Η διάρκεια των σπουδών κυμαίνεται από πέντε μήνες έως δύο έτη.

Προσδιορισμός και πρόβλεψη αναγκών σε δεξιότητες

Η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν συστήματα προσδιορισμού και πρόγνωσης των αναγκών σε δεξιότητες. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επικεντρώνονται σε ποσοτικές πληροφορίες, τις οποίες τα άτομα μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να λάβουν αποφάσεις σε θέματα σταδιοδρομίας και απασχόλησης. Η Αυστραλία και ο Καναδάς αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία σε ποιοτικά θέματα δεξιοτήτων σε αναδυόμενα επαγγέλματα. Παρότι και οι δυο χώρες διαθέτουν εθνικά και, σε μεγάλο βαθμό, τυποποιημένα συστήματα πρόγνωσης, οι προγνώσεις διενεργούνται σε διαφορετικά επίπεδα (πολιτεία ή επαρχία, έδαφος) βάσει διαφορετικών μεθόδων.

Στην Αυστραλία, οι κυβερνήσεις των πολιτειών εξετάζουν τις προγνώσεις για αύξηση της απασχόλησης ανά επάγγελμα, τη ρευστότητα της αγοράς εργασίας, τις ελλείψεις σε δεξιότητες και τα κενά δεξιοτήτων, και δια-

βουλεύονται με τη βιομηχανία, τις κοινοτικές ομάδες και τους φορείς παροχής κατάρτισης με σκοπό να εντοπίσουν τις ανάγκες. Χρησιμοποιούν επίσης εθνικές και περιφερειακές αναλύσεις δεδομένων. Στον Καναδά, μια πρωτοβουλία πρόγνωσης των αναγκών σε δεξιότητες είναι τα κλαδικά συμβούλια (κλαδικές οργανώσεις, στις οποίες συμμετέχουν εταίροι από τις επιχειρήσεις, τους εργαζόμενους, εκπαιδευτικούς, κυβερνητικούς και άλλους συμβαλλόμενους φορείς). Στόχος είναι να εντοπιστούν τα ζητήματα που θα ανακύψουν στο μέλλον όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό, τις δεξιότητες και τη μάθηση, καθώς και η ανάπτυξη βιώσιμων στρατηγικών για το ανθρώπινο δυναμικό κάθε κλάδου. Βάσει των αποτελεσμάτων κλαδικών μελετών, αναπτύσσονται πρότυπα δεξιοτήτων που θα αποτελέσουν βάση για την επακόλουθη ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών ΕΕΚ.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι προγνώσεις σχετικά με τις απαιτήσεις και τις εκπαιδευτικές ανάγκες της αγοράς εργασίας πραγματοποιούνται από το Υπουργείο Εργασίας. Οι προγνώσεις είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο και χρησιμεύουν ως γενικές κατευθύνσεις για τα διάφορα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ώστε να αναπτύξουν προγράμματα που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες του μελλοντικού εργατικού δυναμικού. Οι προβλέψεις σχετικά με τον αναμενόμενο αριθμό των νέων θέσεων απασχόλησης σε ολόκληρη τη χώρα κατά την επόμενη δεκαετία σε περισσότερα από 240 επαγγέλματα πραγματοποιούνται κάθε δύο χρόνια και αφορούν την ανάπτυξη του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού, τη συνολική οικονομία, τη ζήτηση για συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες και τον απαιτούμενο αριθμό των εργαζομένων για την παραγωγή τους. Οι παράγοντες αυτοί εκτιμώνται μέσω της χρήσης ενός μοντέλου ζήτησης και της ανάλυσης των τάσεων του παρελθόντος, καθώς και των μελλοντικών εξελίξεων. Πολλές πολιτειακές κυβερνήσεις εκπονούν προγνώσεις σχετικά με την ανάπτυξη των θέσεων εργασίας βάσει των εθνικών προγνώσεων.

Ομοιότητες και διαφορές με την ευρωπαϊκή πολιτική

Η Αυστραλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία και ο Καναδάς αντιμετωπίζουν τις ίδιες προκλήσεις με την Ευρώπη σε ό,τι αφορά την αναβάθμιση της ΕΕΚ, την καλύτερη ανταπόκρισή της με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και την ακριβέστερη πρόγνωση των αναγκών σε δεξιότητες. Ωστόσο, οι ομοιότητες μεταξύ της ΕΕ και των τεσσάρων αυτών χωρών, όπως και ανάμεσα στις τέσσερις χώρες, είναι περιορισμένες όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης των εν λόγω προκλήσεων.

Τα ομοσπονδιακά συστήματα στην Αυστραλία, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες εμφανίζουν ορισμένους παραλληλισμούς με το σύστημα από κοινού κυριαρχίας της ΕΕ. Ωστόσο, μόνον η Αυστραλία έχει αναπτύξει εθνική στρατηγική για την ΕΕΚ, η οποία μπορεί να συγκριθεί με τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες που έχουν συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη για την ΕΕΚ. Επιδίδοντας να προσελκύσει περισσότερους σπουδαστές στην ΕΕΚ, η Αυστραλία, όπως και η Ευρώπη, επιχείρησε να ενοποιήσει τη γενική εκπαίδευση και την ΕΕΚ, διευκολύνοντας τη μετάβαση από το ένα σύστημα στο άλλο. Έως έναν ορισμένο βαθμό στην Αυστραλία και τον Καναδά, αλλά

περισσότερο στην Ιαπωνία, η ΕΕΚ προσφέρει πλέον δυνατότητα συνέχισης των σπουδών μετά την ολοκλήρωση της γενικής εκπαίδευσης σε οποιοδήποτε επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του πανεπιστημίου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδίωξαν να αντιμετωπίσουν το ζήτημα αυτό μειώνοντας τις διακρίσεις μεταξύ γενικής εκπαίδευσης και ΕΕΚ, και ειδικότερα μετονομάζοντας τα μαθήματα ΕΕΚ.

Όπως και στην Ευρώπη, λαμβάνονται μέτρα προκειμένου η προσφερόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Και εδώ η Αυστραλία φαίνεται να προσεγγίζει περισσότερο την ΕΕ, δημιουργώντας συμπράξεις σε όλα τα επίπεδα, ιδίως για τη βελτίωση της ποιότητας και των προγραμμάτων σπουδών. Ο Καναδάς υιοθέτησε μια κλαδική προσέγγιση για να συμπληρώσει πρωτοβουλίες των επαρχιών και εδαφών του, ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες προτιμούν μια μεγάλη ποικιλία τοπικών συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας. Ο προβληματισμός αυτός είναι ξένος προς το σύστημα που επικρατεί στην Ιαπωνία, για ενδοϋπηρεσιακή ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και σταδιοδρομίας, μολονότι οι πειραματισμοί της χώρας με ένα διπλό σύστημα υποδηλώνουν ότι ίσως βρίσκονται σε εξέλιξη ορισμένες θεμελιώδεις αλλαγές. Επιπλέον, η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι Ηνωμένες Πολιτείες προηγούνται σημαντικά της ΕΕ στην ανάπτυξη συστημάτων πρόγνωσης των αναγκών. Στην ΕΕ οι προσπάθειες ανάπτυξης πανευρωπαϊκών προγνώσεων για την προσφορά και ζήτηση δεξιοτήτων μόλις ξεκινούν, με τη στήριξη του Cedefop.

Ποια διδάγματα μπορεί να αποκομίσει η Ευρώπη; Μερικοί από τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της Ευρώπης δεν μένουν άπρακτοι. Προσπαθούν να καταστήσουν τα δικά τους συστήματα ΕΕΚ τα καλύτερα στον κόσμο. Πέραν των όσων μπορούμε να διδαχθούμε από τις επιμέρους προσεγγίσεις και πρωτοβουλίες στις τέσσερις χώρες, το σημαντικότερο διδάγμα είναι ότι η Ευρώπη πρέπει να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις της, εάν επιθυμεί τα συστήματα ΕΕΚ που διαθέτει να είναι διεθνούς επιπέδου.